

NATUURLIJK BEREIKBAAR!

THEMAWEEK 'NATUURLIJK, BEREIKBAAR!'

Themaweek 'Natuurlijk, Bereikbaar!'

Bijeenkomst Zaterdag 11 maart

Thema: Meepraatsessies

Aantal personen in eerste groep: 4 (halverwege komen er 2 personen bij)

Wanneer iedereen met een kop koffie heeft plaatsgenomen aan de gesprekstafel, geeft dagvoorzitter Marijke Roskam het woord aan Rogier Havenaar, Manager Innovatie bij WPD. *“Mijn rol is het proces naar een vervoersconcept begeleiden. WPD heeft met het ministerie van IenW besloten dat de huidige boten niet meer goed zijn vanwege de vaargeul. Met het ministerie is afgesproken dat we gaan nadenken over het vervoersconcept van de toekomst. We zitten nu in de fase van meningen ophalen over: wanneer zijn we tevreden, waar moet een veerdienst aan voldoen? Ongeacht de vaargeul. Dit doen we aan de hand van stellingen. Het doel van de stellingen is het gesprek op te starten. Soms denken mensen dat de stellingen de meningen zijn van WPD, maar dat is niet zo. Alle wensen die mensen kenbaar maken, vertalen we in een document dat voor de zomer klaar moet zijn. Daarmee gaan we verschillende schetsen uitwerken voor een vervoersconcept. Daar nemen we de bevindingen van Rijkswaterstaat (RWS), die momenteel bezig is met het Vervolgonderzoek Bereikbaarheid Ameland 2030 (VBA2030), ook in mee.*

Uiteindelijk gaan we met jullie over de schetsen in gesprek: welke variant gaan we uitwerken? Het is de bedoeling om dit gehele traject met elkaar in gesprek te zijn.”

Stellingen

Na deze tekst en uitleg is het tijd voor de stellingen. Er is besloten om de stellingen mondeling te bespreken en geen gebruik te maken van Slido.

STELLING

Eilanders moeten voorrang krijgen. Een inwoner van het eiland moet altijd zonder reservering met de eigen auto gebruik kunnen maken van de veerdienst.

- *“Dat kan in sommige periodes, maar niet in het hoogseizoen.”*
- *“Dat is afhankelijk van de situatie. In geval van nood wel, bijvoorbeeld als iemand ziek is.”*
Marijke: *“Wie bepaalt wat een urgente situatie is? “Dat is altijd een grijs gebied.”*
Iemand anders zegt: *“Vroeger was op boot altijd plek voor een ambulance. Dat is niet meer zo.”*
Waarop de reactie volgt: *“Als ze dat weer zouden doen, is dit probleem opgelost. Ik heb een paar keer meegemaakt dat ik acuut naar de wal*

moest. In de haven heb ik de situatie uitgelegd en dan mocht ik mee.”

- *“Ik heb het helaas ook een paar keer meegemaakt dat mijn man met de heli werd opgehaald. Ik moest over met de boot en dan kom je bij de boot en krijg je te horen: nee, het is vol. Maar vervolgens werken ze hartstikke goed mee om je zo goed mogelijk te helpen.”*

Marijke: *“Eén van de ideeën die deze week voorbij kwamen, is ‘op de wip-plekken’. Je koopt een kaartje waarvan je weet dat dit mogelijk last minute nodig is voor een noodgeval.”*

“Lastig, want waar staat die plek dan? Dat kan niet in het midden.”

“Ik ben het eens met een wipplek.” Meer mensen knikken instemmend.

Rogier: *“Ik ben wel nieuwsgierig: je wilt met de auto naar het ziekenhuis kunnen, maar wil je dan altijd met de eigen auto naar het ziekenhuis toe, of wil je gebruik maken van een deelauto? Als je maar zeker weet dat er een deelauto is, zou dat ook een optie zijn?”*

Reactie: *“Voor noodsituaties is dat een prachtige oplossing.”*

Rogier: *“Ik heb ook wel gehoord dat mensen ontslagen waren uit het ziekenhuis en naar de boot rijden en verwachten dat ze met de eerste boot mee kunnen, zelfs al is het hoogseizoen. Wat vinden jullie daarvan? Vinden jullie dat dat moet?”*

- *“In het hoogseizoen weet je dat het moeilijk wordt. Ik weet dat de jongens aan boord moeite doen om je mee te krijgen. Tegelijk valt een aantal dingen onder de charme van een eiland.”*
- *“Het is geen busdienst.”*
- *“Je krijgt een behandeling, of je mag bijna naar huis en dan heb je dus duidelijkheid. Dan kun je bellen naar WPD om te vragen of je mee kunt. En anders blijf je nog even in de stad.”*

Marijke: *“Dus je mag ook van eilanders vragen om proactief te zijn en te bellen?”*

Reactie: *“Je hebt de lusten en de lasten op een eiland.”*

Marijke: *“Het is opvallend dat u er meer ontspannen in staat dan andere groepen die eerder deze week aan het woord waren.”*

- *“Ik heb de tijd meegemaakt dat ze halve nachten*

op de boot zaten. Waren ze vastgelopen. Daar hoorde je niemand over.”

- “Maar zoals wij aan tafel zitten... wij zijn wel op zo’n leeftijd dat we de tijd hebben.”
- “Maar dat is ook weer de charme van het eiland. Er komen mensen die zeggen: ik moet op een bepaalde tijd in Leeuwarden zijn. Mensen kijken niet meer naar wanneer het hoog- en laagwater is. Maar moet je naar het ziekenhuis, dan moet je naar het getij kijken. Als je op een eiland gaat wonen, heb je de lusten - en die zijn enorm - en de lasten. Dat geklaag over het vervoer. Ga dan in Dokkum of Leeuwarden wonen.”

De groep knikt instemmend n.a.v. deze opmerking.

STELLING

Toerisme op de eilanden moet kunnen blijven groeien.

- “Het mag van mij wel wat minder. Ik vind het wel heel erg druk worden. Maar goed, nu hoeven we er niet van te leven. Dan heb je een andere mening dan iemand die dat wel doet.”
- “Ik ben het ermee eens, het wordt wel heel vol op bepaalde momenten. Maar we eten ervan, dus je kunt niet zeggen: jongens, gooi de rem er maar op. Maar je kunt het wel reguleren. Buiten het seizoen meer promotie maken en aanbiedingen doen, dat zou niet verkeerd zijn. Dus probeer naar een spreiding te gaan.”
- “Buiten het seizoen lijkt me het mogelijk om nog te groeien. Tijdens het seizoen is het wel druk, maar er is altijd een stil plekje te vinden.”
- “Er komen 757.000 mensen per jaar naar het eiland, inclusief eilanders. Ik was vorige week op Texel, daar zitten ze aan een miljoen. Soms is het druk, maar om het nog drukker, nog groter, nog massaler te maken: ik denk het niet.”
- “Hangt van het type mensen af. In de coronatijd kwamen er mensen met een andere mentaliteit dan anders. Omhooggevallen types.”
- “Het hoeft niet drukker.”
- “Ik bekijk het anders. Als mijn vrouw en ik om 7.00 uur lopen, zeggen we tegen elkaar: zijn er wel gasten op het eiland? Vanaf een uur of 10.00 begint het wat op gang te komen. Ik kan ermee leven zoals het nu is. Je ziet de laatste jaren kampeerboerderijen voor jeugd wegvallen. Nederlandse en Duitse groepen die weggaan. Eerder zag je dat die hier kwamen en dat, wanneer de kinderen eenmaal volwassen waren,

ze weer terugkwamen. Dat vinden we voor het eiland wel gezond.”

Marijke: “Afrondend: u zegt het is prima zo, maar pas op welke groepen we aantrekken.”

STELLING

In een Werelderfgoed moet de mens zich aanpassen aan de natuur in plaats dat we de natuurlijke omstandigheden aanpassen aan de mens. WPD moet volledig varen op getij.

- “Dan zitten we met het vervoer. Dan moeten we ook 's nachts gaan varen. En dan zit je met geluidsrestricties van 23.00 tot 6.00 uur. Hoe wil je de mensen over gaan zetten? Wat zetten we op vrijdag en zaterdag wel niet over? Die bak is gebouwd voor 1440 mensen. Ik denk dat onze keuze zeer beperkt is met dat wad.”
- “Ik denk niet dat varen op getij haalbaar is.”
- “Voor mij is dit ook geen optie en sowieso: de economie draait op toerisme, dat ga je dan wel heel erg beperken.”
- “We doen het nu al. We hebben een gehandicapte dochter en als we naar de wal moeten, kijken we wanneer het hoogwater is. Als je het soms treft dat het laagwater is, moet je wachten. Maar het is ons leven, we weten niet beter.”
- “Wij zien op de veerboot dat er meer ruimte moet komen. De auto's worden steeds groter. Er zijn heel veel mensen die bijna niet meer de auto uit kunnen komen.”

STELLING

Stel dat WPD in staat is om duurzame bereikbaarheid te realiseren die niet ten koste gaat van het aantal afvaarten, mag dan het kaartje duurder worden?

- “Er mag best wat tegenover staan. Hangt af van hoe duur het kaartje nu is en wat je erbij op zet. 2,50 euro kan, maar 5,00 euro mag wat mij betreft ook.”
- “Mensen met een kleine portemonnee moeten ook mee kunnen.”
- “Mensen gaan wel naar festivals en hierheen en daarheen en dan gaan ze naar Ameland en vinden ze dat te duur worden.”
- “Als we nu zeggen: we willen spreiden, dan krijg je een hefboom van vraag en antwoord. Dan kun

je met de prijs ook wat reguleren. Mijn voorstel voor deze stelling: als er 2,50 euro bij komt, vind ik het prima."

Iemand vraagt: "Wat verstaan jullie onder duurzaamheid?"

Rogier: "Enerzijds voortstuwung. Doe je dat op diesel, elektrisch of waterstof? Elektrisch varen lijkt voor schepen hier mogelijk te zijn, want ze varen een klein stukje en dan kun je alweer opladen. Maar batterijen wegen ook wel wat. Een lege Sier en een lege Oerd liggen 130 centimeter diep en helemaal vol 160 centimeter. Leiden batterijen tot meer diepgang, dan moet je meer baggeren. De tweede uitdaging is: kun je voldoende stroom op Holwerd krijgen? Walstroom op Ameland lijkt uitgesloten, dat willen de provincie en gemeente Ameland niet, dus je hebt stroom op Holwerd nodig. Dan heb je daar ook een installatie nodig. Er moet een kabel komen die dik genoeg is en je hebt elektriciteit nodig. Dit is er ook nog niet. De uitdaging ligt op de wal, niet in de scheepsbouw." Reactie: "En windmolens vanuit de Noordzee? Je kunt ook van de andere kant af denken. Laat de stroom daarvandaan komen."

STELLING

Eten en drinken is belangrijk. Zijn er wensen of aanmerkingen voor de lange of korte overtocht?

- "Ik vind het prima zoals het nu is, maar de kwaliteit van de koffie kan beter."
- "Mee eens."
- "Alles is goed voor elkaar, alleen de koffie is niet te zuipen."
- "Ik denk dat het prima is zoals het nu is."
- "Maar toeristen zijn al een paar uur onderweg. Voor hen is iets eten en drinken misschien wel fijn." Reactie van iemand anders: "Moet dat dan op de boot? Kan in Holwerd ook."

Marijke: "Vindt u dat er iets anders zou moeten qua ontwerp van de boot?"

Reactie: "We doen het en we doen het goed. De Teso is nieuw en een enorme knoert. De salon is een enorme ruimte. De overtocht duurt daar 20 minuten en hier kan het een uur duren. Maar dat het voor de toerist onderdeel is van de vakantie, snap ik."

Marijke: "Als je ziet hoeveel vergrijzing we nog mee gaan maken, zeg je: daar moet je rekening mee houden qua toegankelijkheid?"

Reactie: "De toeristen zijn vaak de meer oudere mensen. Die zien we vanuit het kampeerterrein het dorp in gaan. Die investeren in een hapje. Jongeren vaak niet, dus we zijn wel afhankelijk van de meer oudere mensen."

Marijke: "Nog aanvullingen qua invulling boot?"

- "Dat er een bepaalde ruimte is voor mensen die naar een begrafenis moeten, of voor iemand die ziek is. We hebben een invalidentoilet en babyroom, misschien kun je spelen met de inrichting van het invalidentoilet, zodat daar de familie even apart kan zitten."
- "Als je in de auto zit en je kan er niet uit, dan krijg ik last van claustrofobie. Ik ben aardig lenig dus ik red me vaak, maar soms kan ik er niet uit. Dus een beetje meer ruimte zou fijn zijn."
- "De grootte van de schepen. We praten over de vaargeul, die wordt niet beter, die wordt minder. Zou je dan niet met kleine schepen het vrachtvervoer apart doen?"

Iemand anders zegt: "Daarop inhakend, wat wil gemeente Ameland met het verkeer? Als je zegt: autovrij, hoe doe je dat dan met de bagage?" "Daar zul je toch naartoe moeten. Autoluw en dan huurauto's, deelauto's; faciliteiten creëren. De praktijk is: de doorsnee toerist komt met de auto en gebruikt de auto als bagagevervoer. De meesten zetten de auto bij de accommodatie en gebruiken hem dan niet meer."

Marijke: "Wat zou u willen aanraden qua bagage?" "Ik zou niet weten hoe je het anders moet doen."

Marijke: "Andere types vervoer, hoe ziet u die voor zich?"

- "Hangt af van RWS."
- "De fietsverhuurders doen nu al het bagagevervoer."
- "Ik zou gewoon auto meenemen."

Marijke: "Parkeren aan wal en deelauto's, is dat een idee?"

- "Dan zul je de bus dichterbij de pier moeten hebben. Nu is het een eind lopen."
- "Ik zou meer spreiding van de vakantie willen zien en dan landelijk. Als er meer spreiding komt, komt er meer ruimte voor WPD."

Marijke: "Hoe zou u aangehaakt willen blijven bij dit traject? Wilt u een nieuwsbrief ontvangen?"

- "Een nieuwsbrief zou wat zijn."
- "Zoals je nu georganiseerd hebt, indrukwekkend. Ik zou prettig vinden dat dit vaker gebeurt."

Rogier haakt op deze laatste opmerking in. "Gisteren heb ik nog met het ministerie gebeld en besproken dat we dit traject in openheid doorlopen. Over 2 à 3 weken is alles wat deze week is gezegd, terug te zien op de site. We zoeken nog naar een goede manier waarop iedereen aangehaakt kan blijven. We denken hierbij ook aan een webinar waarin we meer de diepgang in gaan over bepaalde onderwerpen. En we hebben de nieuwsbrief. We hopen dat mensen ons weten te vinden. Aan de andere kant willen we zenden en laten zien waar we staan. We willen dat over één jaar eilanders écht zeggen: dit is onze veerdienst wat we samen gemaakt hebben."

Planning 2023

Iemand zegt: "U heeft plannen, maar u loopt wel tegen bepaalde dingen aan."

Rogier bevestigt dit: "Het leuke is dat er op heel veel plekken knopen zitten. We hebben een lijstje van plannen op een rij staan. Allereerst de planning van de concessieverlener. Als tweede de planning van gemeente Ameland: wanneer presenteert die de toeristische visie en de autoluwe visie? Als derde de visie van onze collega's in Delfzijl die de boten bouwen. De vierde planning is die van WPD zelf en de vijfde planning is van Liander en provincie Fryslân over het regionale energienetwerk dat bepalend is voor onze energiebronkeuze. We hebben de ambitie om te kiezen voor de meest duurzame optie die nu beschikbaar is. Betrouwbaarheid en duurzaamheid staan centraal bij de energiebronkeuze.

VBA2030 is één van de dingen die opgeleverd moet worden. Dat willen ze komende zomer opleveren zodat in november de minister een besluit kan nemen. In december wil de concessieverlener een programma van eisen presenteren."

Daarmee zit de tijd voor deze meepraatsessie erop.

Aantal personen in de tweede groep: 5

Nadat de eerste groep is vertrokken, is het tijd voor gespreksronde 2. Rogier stelt zich weer voor en vertelt over het traject richting het vervoersconcept. "De wensen en behoeftes van de gebruikers van de veerboot staan los van wat er met de vaargeul gaat gebeuren. Dus daarom gaan we met zoveel mogelijk mensen in gesprek over: 'Wat vind je nou een goede verbinding? Dinsdag spraken we met mensen uit de toeristische sector, woensdag ging

het over onderwijs, cultuur, sport en gezondheid, donderdag gaven politici uit de provincie hun kijk hierop en gisteren ging het over logistiek. Vandaag gaan we in gesprek met eilanders die niet in een van de andere groepen zaten, zodat ze toch mee kunnen denken.

Met alle input die we deze week verzamelen, maken we een lijst van wensen. Daarmee gaan we naar mensen die verstand hebben van scheepsbouw om te vragen: 'Als je deze wensen wilt invullen met deze omstandigheden qua vaargeul, welke scheepsconcepten kunnen we dan maken?'. Hier komen verschillende schetsen uit. In november of december gaan we weer met iedereen in gesprek om keuzes te maken en over ongeveer een jaar kiezen we de richting die we op gaan."

Na deze inleiding legt Marijke de aanwezigen de eerste stelling voor.

STELLING

Eilanders moeten voorrang krijgen. Een inwoner van het eiland moet altijd zonder reservering met de eigen auto gebruik kunnen maken van de veerdienst.

- "Mee eens. Ik kwam in het verleden veel op Terschelling en die regel geldt daar ook: er is altijd plek vrij voor Terschellingse tot 10 minuten voor afvaart. Ik heb zelf eens beleefd dat ik in de zomer naar het ziekenhuis moest, maar dat ik niet met de auto over kon."

Marijke: "Als er aan de wal een deelauto zou staan, zou dat dan toereikend zijn?"

- "Ja."
- "Daar wil ik aan toevoegen dat het niet voor ieder wissewasje moet. Er moet wel urgentie zijn."

Marijke: "Wie moet bepalen wat urgent is? WPD, de eilanders, gemeente Ameland of de concessieverlener?"

- "Waarschijnlijk WPD. Daar is de kassa. Dan zul je daar moeten zeggen: dit is de reden. Ik vind dat WPD dan moet kunnen vragen: ga je naar de Hema of het ziekenhuis?"
- "Wij bespreken de boot twee, drie maanden van tevoren. Dan lukt het en anders niet. We gaan in juni op vakantie en hebben de boot nu al besproken. Je weet dat het zo gaat. Maar als je naar het ziekenhuis moet, is het verhaal heel anders."

Marijke: "En als er een deelauto staat?"

"Het prettigst is om met de eigen auto te gaan, want je brengt altijd dingen mee en dan moet je die van de ene in de andere auto verplaatsen."

- "Je kunt ook wachten tot het laatst, dan zien ze via de webcam of er nog plek is. Of je belt: we komen eraan, is er nog plek? Dat zou ook een

optie zijn."

- "Het concept met snelboot en huurauto vind ik ideaal. Je moet mobiel zijn. Als je invalide raakt of weet ik wat, dan moet je wel ergens naartoe kunnen."
- "Ik heb reuma en kan wel in de auto zitten, maar op de boot kom ik er niet meer uit. De auto's staan te dicht op elkaar."

Marijke: "Vervoerszekerheid is voor ons belangrijk, hoor ik u zeggen. Als we kijken naar urgente situaties, wat vindt u: wie bepaalt of de situatie urgent is?"

- "De huisarts kan misschien zeggen: er moet een plek vrij blijven, want er komt een auto aan."
- "Het moet wel allemaal realiseerbaar zijn. Het is een behoorlijke ingreep voor WPD. Ik vind dat WPD moet bedenken wat werkt. Wij volgen wel."

Marijke: "Of zou je kunnen zeggen, we doen dit in goed vertrouwen?"

- "Dat is jaren zo geweest. Van ons persoonlijk weten ze dat we vaak naar het ziekenhuis moeten."
- "Ik heb een paar keer meegemaakt dat we à la minute weg moesten. We waren de eerste reserve en kwamen als eerste aan boord."

Marijke: "Iets anders: een rustige plek aan boord in geval van overlijden of wanneer iemand ziek is?"

- "Terschelling heeft een ziekenkamer aan boord."
- "Maakt me niet zoveel uit. Als je beroerd bent, blijf je toch in de auto zitten?"
- "Ik heb dat nog niet meegemaakt, maar dat is ook voor bepaalde mensen misschien."

Marijke: "Ik ervaar eigenlijk best weinig ergernis bij deze groep."

- "Als je weg wilt en je weet wanneer, dan ga je boeken."
- "Zo kijken wij ernaar, met onze leeftijd. Voor jongeren is dat anders. Wij leggen ons sneller ergens bij neer. Ik heb wel eens meegemaakt dat ik de auto moest laten staan. Geen probleem, we hebben alle tijd van de wereld."
- "Ik heb nog een opmerking over urgentiegevallen. Het zou prettig zijn als de snelboot ook vaart in urgente gevallen buiten de reguliere tijden en dat dan de ambulance aan de overkant staat als je aankomt."
- "Houd plekken leeg en geef die weg aan mensen die nog mee willen."
- "Maar dan ook 's avonds wanneer je naar het ziekenhuis moet."

Marijke: "Zou het late varen onderdeel moeten zijn van de concessie?"

- "Ja, vind ik wel."

• "Als het urgent is, dan gaat de helikopter wel."

Reactie: "Maar als er iets is met familie waar je naartoe wilt..."

Reactie op deze opmerking: "Maar als je een telefoontje pleegt dan heb je binnen tien minuten een watertaxi."

Rogier: "De watertaxi heeft recent aangegeven niet meer 's nachts te zullen varen."

STELLING

Toerisme op de eilanden moet kunnen blijven groeien.

- "Sommige bedrijven kunnen geen personeel krijgen, dus gaan ze al twee dagen in de week dicht. Wij hebben een appartement dat we verhuren en kunnen niemand vinden voor de schoonmaak. Er zijn veel mensen die meer toerisme willen en meer willen verdienen, maar dat is onmogelijk, want je hebt geen personeel."
- "Maar zelfs al haal je genoeg personeel hiernaartoe, waar moeten ze dan wonen?"
- "Mijn kleindochter heeft hier gewerkt en het is schandalig wat ze betaald kreeg. Dus dan blijven mensen weg."

Marijke: "Als het gaat om de impact qua vervoer? Dus kijkend naar het gemeentelijk beleid?"

- "Het toerisme mag aantrekken. Als je ziet hoeveel mensen van de boot af komen dan denk je: waar moeten die allemaal naartoe? Maar eenmaal van boot af zie je ze niet meer."
- "Maar in het seizoen spontaan uit eten, dat kan niet."

Rogier: "De Albert Heijn weet dat met kerst veel ijs en slagroom wordt verkocht, dus zetten ze daar volop in op het distribueren van tandenborstels in de periode na de zomer, zodat ze dit rondom kerst niet meer hoeven te doen en er in de vrachtwagens meer ruimte is voor ijs en slagroom. Op die manier kijken we ook hiernaar: hoe kunnen we zorgen voor zoveel mogelijk spreiding zodat die piekbelasting op de moeilijkste dag makkelijker wordt? Dan kun je kijken naar de wisseldagen. Moet dat elke maandag en vrijdag zijn, of kan hier variatie in komen?"

Marijke: "Vindt u dat Ameland autoluw zou moeten zijn en dat toeristen ontmoedigd moeten worden om met de auto te komen?"

- "Ja. Als ik kijk naar onze eigen gasten, die komen met de auto, nemen gigantisch veel mee, proppen dat in het appartement en laten de auto vervolgens staan. Dat vind ik zonde."
- "Om dat te ontmoedigen moet je de parkeerplaats goedkoper maken. Mensen die hier twee weken komen, rekenen uit hoeveel dat qua parkeren kost en zien dan dat het goedkoper is om de auto mee

te nemen. Niet dat parkeren hier duur is; als je naar Schiphol gaat, betaal je het driedubbele."

Rogier: "Moet het kaartje voor de overtocht duurder worden?"

- "Dat zou mijn stem wel hebben. Nu staan auto's in de bermen, zie je een hele strook auto's van de boot komen, Duitsers die naar Hollum gaan komen allemaal met de auto. Een beetje minder uitstoot zou mooi zijn."
- "Vlieland is ook autovrij, dat gaat daar ook goed."
- "Eens."
- "Er moet vervoer komen waardoor je je spullen makkelijker bij de accommodatie krijgt." Iemand zegt: "Dat is de volgende uitdaging."

STELLING

In een Werelderfgoed moet de mens zich aanpassen aan de natuur in plaats dat we de natuurlijke omstandigheden aanpassen aan de mens. WPD moet volledig varen op getij.

- "Voor Terschelling gaat alleen vrachtvervoer op tij. Dat gaat daar prima."

Marijke: "Op getij varen zou ook voor bepaalde onderdelen kunnen. Bijvoorbeeld vrachtauto's en personenauto's."

- "Als je het kaartje duurder maakt, kun je parkeren goedkoper maken. Mensen denken dan: ik kan voordelig mijn auto parkeren, dus ik laat hem mooi staan."
- "Ik vind het een goed idee om vracht- en personenvervoer te splitsen. En persoonlijk denk ik aan personenvervoer op tijd en vrachtvervoer op tij met hoogwater."

Marijke: "Maar dan moeten we onze tijden aanpassen, of valt dat mee?"

"Volgens mij zijn vrachtwagenchauffeurs wel gewend om 's nachts te rijden."

STELLING

Stel dat WPD in staat is om duurzame bereikbaarheid te realiseren die niet ten koste gaat van het aantal afvaarten, mag dan het kaartje duurder worden?

- "Gewoon duurder maken. Het moet toch betaald worden. Straks heb je toch elektrische boten nodig."
- "Mag wel 10 procent duurder."
- "Eens."

Marijke: "Een idee dat bij de culturele sector naar boven kwam: evenementen buiten het seizoen organiseren omdat we dan de drukte qua mensen kunnen verdelen. Wat denken jullie?"

- "Ik ben het gewend zoals het is. Het hoort bij de zomer."

- "'s Zomers is het altijd drukker, dat weet je gewoon. Mijn kleindochter is in augustus jarig en weet pas laat wanneer ze een feestje geeft. Soms kan ik dan niet komen, omdat de boot vol zit. Maar ik wil wel de evenementen in de zomer behouden."

STELLING

Eten en drinken is belangrijk. Zijn er wensen of aanmerkingen voor de korte overtocht?

- "Ik ben tevreden. Maar ik wil wel thee aan boord hebben. Als dat niet kan, neem ik zelf wat mee."
- "Het is maar zo'n korte overtocht."
- "Het is een gewoonte geworden om iets te drinken aan boord, maar als dat niet kan is het ook goed."

Marijke: "En voor de lange overtocht?"

- "Daar mogen ze het aanbod wel wat uitbreiden. Het is nu saucijzenbrood en een bal gehakt en soep. Dat zou je kunnen uitbreiden met menu's."
- "Er staat al jaren hetzelfde op de kaart. Je wilt wel eens wat anders."
- "Ik ben het ermee eens."
- "Het is maar 45 minuten hè? Het moet ook geen McDonalds worden."

Marijke: "En het idee van kleinere boten die makkelijker over en weer kunnen en dat we dan horeca aan de wal doen, wat vindt u daarvan?"

- "In Holwerd is die accommodatie er en hier op Ameland ook, maar men wil wat nuttigen. Gezellig zitten, uitkijken over het wad, daar hoort een snackje bij."
- "Die gehaktballen zijn traditie. Net als een kop snert in de winter. Wat wil je nog meer?"
- "Ik heb er ook geen probleem mee. Maar als je toerist bent en een lange reis hebt gehad, dan wil je andere dingen kunnen eten."
- "Als de boot in de toekomst sneller overvaart, heb je minder behoefte aan eten."

Planning 2023

Er komen tot besluit nog enkele vragen naar boven. Allereerst zegt iemand: "Er zijn verschillende spelers in het geheel. RWS denkt na over een locatie in Ferwerd, WPD heeft in Holwerd behoorlijk geïnvesteerd, dus voor jullie heeft Holwerd prioriteit. Dan heb je de Waddenzee en de natuurlijke ontwikkelingen daarvan. Ik heb weleens gesuggereerd om een vogeleiland te maken en het slib daar niet te spuiten. Dan kun je wat compenseren. Naast de natuurlijke ontwikkeling geeft dat mogelijkheid voor compensatie."

Rogier legt uit dat WPD een lijst heeft gemaakt waarop alle plannings van diverse partijen staan. "In 2029 start de volgende concessieperiode. De

concessieverlener maakt eind dit jaar de concessie-eisen bekend. De tweede planning heeft betrekking op de toekomstvisie RWS, de VBA2030. Die is eind van deze zomer gereed. De derde planning is die van onze collega's in Delfzijl, die verantwoordelijk zijn voor de uiteindelijke bouw van de schepen. De vierde planning gaat over wat we hier aan het doen zijn: het verzamelen van wensen en scenario's. De vijfde planning is van de gemeente Ameland met betrekking tot de toeristische visie en de visie 'autoluw'. WPD heeft contact met al deze partijen om te zorgen dat de verschillende plannings elkaar aansluiten."

Marijke: "Hoe wilt u op de hoogte gehouden worden?"

"Via de nieuwsbrief."

"Het is belangrijk dat je elkaar vasthoudt."

Rogier: "Op NatuurlijkBereikbaar.nl plaatsen we alle verslagen over de themawEEK en bijeenkomsten met de adviesgroepen. Rond de zomer hebben we alle wensen verzameld en eind dit jaar hebben we dan een aantal concepten. Bij iedere stap van de routekaart willen we manieren organiseren om met elkaar in gesprek te gaan. Nog eens zo'n themawEEK organiseren is iets te omvangrijk, maar mogelijk gaan we webinars organiseren."

Marijke: "Wat me opvalt deze dagen, is dat alle overheden de mond vol hebben van leefbaarheid. Met alles wat we deze vier dagen hebben opgehaald, is duidelijk geworden wat er moet gebeuren om de eilanden leefbaar te houden."

Rogier: "Als je niet veel van een onderwerp afweet, kun je er zwart-wit over denken. Toen ik hier begon, heb ik gekeken naar wie de woordvoerders over dit onderwerp zijn in de politiek. Ik heb hierover gebeld met Provinciale Staten en daar gevraagd wie de woordvoerders zijn in de politiek. En dan blijken ze dat niet goed te weten. In de komende vijf jaar moeten keuzes gemaakt worden die heel complex zijn. Ik denk dat wij als rederij een grote rol hebben om helder te maken waar die keuzes over gaan. Dat is niet bij iedereen even bekend."

Hij sluit de bijeenkomst af met een uitnodiging om een kijkje te nemen op de Oerd in het kader van de Open Deuren Dag. Hier is een rijdek ingericht met voertuigen van de toekomst.

Bijdragen per mail

In aanloop naar de themawEEK ontving WPD verschillende e-mails van mensen die niet aanwezig konden zijn, maar wel hun wensen/mening wilden delen. We hebben ze hieronder gebundeld.

Inzending 1

Ga op het getij varen. Op en rond hoogwater! Dat betekent dat je veel dienstregelingen moet aanpassen. Boot, bus, aan de wal, misschien wel de trein in Leeuwarden. Ook de personeelstijden moeten worden aangepast. Dit gaat gepaard met kosten en toeslagen in de donkere uren.

Houd absoluut de watertaxi operationeel. Laat die dag en nacht varen volgens een strak schema en altijd beschikbaar zijn voor zieken, ongevallen en calamiteiten. De watertaxi vaart niet met hoge snelheid, maar op hogere snelheid dan 20 kilometer per uur. De oversteek duurt ongeveer 30 minuten.

Er blijft ten allen tijde slib komen. Dat is al eeuwen zo en de zeespiegel stijgt. Dit is een natuurlijk proces dat altijd zal voortgaan. Zie de historie, zie de kwelderwerken. Die moet je absoluut niet afbreken. Zij zorgen voor een "verhoogd" voorland. Goed voor de kust, voor de bescherming. Goed voor de natuur. Ze hebben een remmende werking op de golven tijdens storm.

Hoe uniek word je met iets minder toeristen? Dat kan ook attractief zijn. Zie ook de verhuur van de duurdere vakantiewoning. Die moeten straks (deels) verhuurd worden. Zie de Duitse eilanden. Rust.

Inzending 2

1. Huidige havens behouden.

- Met grotere capaciteit alleen bij vloed varen voor auto's. Verhuurders moeten wellicht met aankomst / vertrektijden wat flexibiliseren
- Met kleinere boten vaker heen en weer varen voor de voetgangers/fietsers.

2. Nieuwe veerdam tussen Ameland en Schier een eind de zee in. Vanuit daar een kortere overtocht naar Ameland (nieuwe haven en weg bij het Oerd) en naar Schier.

3. Nieuwe Haven bij Hollum aanleggen

- De huidige havens Holwerd en Nes behouden voor passagiers en fietsen en beperkt voor eilanders auto's. Een lichte, aluminium boot met minder diepgang die makkelijker over het wantij komt.
- een nieuwe (zee)haven bij Hollum aanleggen voor grote veerboten (diepgang ongeveer 5 meter) en zeiljachten. Door diepte is dat daar mogelijk. Haven eventueel binnendijks aanleggen.

De veerboot wordt een boot waarop 350 auto's kunnen. Deze vaart vanuit Den Helder naar Zeehaven Hollum over de zee. Met veren zoals in Griekenland of Noorwegen varen kan dat met snelheden tot 40 kilometer per uur, zodat er per

dag twee keer op en neer gevaren kan worden. Ook de optie vanuit Harlingen (diepgang beperkt) of Eemshaven (minder courant) kunnen onderzocht worden. Vaartijden zijn ongeveer gelijk bij deze drie havens.

Meer info: www.nauticexpo.com/boat-manufacturer/high-speed-car-ferry-29200.html
Veel minder auto's vervoeren betekent lichtere boten. Dan op Ameland bij de Veerdam 1.000 huurauto's (elektrisch) leveren. Naar het voorbeeld Werfenweng in Oostenrijk (www.werfenweng.eu/urlaub/werfenweng-card/sanfte-mobilitaet/). Hierbij zou WPD een soort handzame, persoonlijke rolcontainers voor bagage bij de parkeerplaatsen in Holwerd kunnen hebben, die in hun geheel overgezet kunnen worden met de veerboot, en aan de overkant achter op de huurauto geplakt kunnen worden. Of direct bezorgd kunnen worden bij de vakantieadressen.

Inzending 3

- Minder baggerwerkzaamheden in de Waddenzee
  - Minder extra graafmachines
  - Minder wekelijkse situationele aanpassing
  - Minder uitval bij eb
  - Minder sedimentafvoer
  - Minder hinderlijke bezoekers en bewoners van Ameland
  - Naleving van toepasselijke milieu- en natuurbeschermingswetten
- Hoe? Maak gebruik van laagwaterschepen.

Inzending 4

Mijn kennis op gebied van (de ontwikkeling van) techniek, economie en waterloopkunde is beperkt. Ik verwacht hierdoor ook niet direct een substantiële bijdrage te kunnen leveren in de discussie over deze problematiek.

Om er toch iets over te zeggen, denk ik dat veel huidige problemen veroorzaakt zijn door onverantwoord gedrag van de mens (nu en in het verleden) en dat het verstandig is te streven naar een soberdere levensstijl, aangepast aan de natuur(wetten).

In verband hiermee ben ik daarom geen tegenstander van het varen op, en gebruik maken van, het getij en bijvoorbeeld een langer durende overtocht.

Inzending 5

Wij als melkveehouders hebben het probleem dat we op een onrendabel, slecht bereikbaar gebied zitten. We hebben ook te maken met hoge kosten. Bijvoorbeeld wanneer we producten en veevoer van de vaste wal halen. Dan komt er altijd zo'n 15-20% aan kosten bij.

Nu met de nieuwe mestwet bestaat er zelfs kans dat er mest vanaf Ameland afgevoerd moet worden. Wat weer extra vervoersbewegingen brengt en daarbij hogere kosten. Het grote probleem bij agrarische bedrijven is geld. Wij kunnen die kosten niet doorberekenen. Een nieuwe stal kost hier gauw 15-20% meer.

Verder: als we steringen hebben, kan niet altijd een service-auto langskomen. Dat is een probleem.

Het verlies van uren is ook een puntje van aandacht. Bij ons gaat het dan om een of twee personen. Maar je zult er maar 40 hebben en de boot is een half uur te laat, dan praat je direct over twintig uur.

Ik heb ook twee bedrijven aan de vaste wal en dat is ook wel een kritisch puntje van aandacht. Er zijn wel systemen om het vlotter te doen met de snelboot en een auto aan de vaste wal, maar dat is ook niet altijd praktisch.